

EUROOPA KOHTU OTSUS (KOLMAS KODA)

14. jaanuar 1982*

[...]

Kohtuasjas 65/81,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Verwaltungsgesicht Stuttgarti (halduskohus) poolt esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

1. **Francesco Reina**, Stuttgart,

2. *Letizia Reina*, Stuttgart,

ja

Landeskreditbank Baden-Württemberg, avalik-õiguslik asutus,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 7 lõike 1 ja nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1612/68 (töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires (EÜT L 257, 19.10.1968, lk 457; EÜT eriväljaanne 05/01, lk 15) artikli 7 lõike 2 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (KOLMAS KODA),

koosseisus: koja esimees A. Touffait, kohtunikud Lord Mackenzie Stuart ja U. Everling,

kohtujurist: *Sir Gordon Slynn,*

kohtusekretär: M. Dausés,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

* Kohtumenetluse keel: saksa.

1. Oma 17. veebruari 1981. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. märtsil 1981. aastal, esitas Verwaltungsgericht Stuttgart (halduskohus) Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kaks eelotsuse küsimust, mis puudutavad EMÜ asutamislepingu artikli 7 lõike 1 ja nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse nr 1612/68 (töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires) (EÜT L 257, 19.10.1968, lk 457; EÜT eriväljaanne 05/01, lk 15) artikli 7 lõike 2 tõlgendamist.

2. Need küsimused on tõstatatud haldusõigust käsitlevas vaidlusasjas lapse sünni korral antava laenu kohta Saksamaa Liitvabariigis elava ja töötava Itaalia kodakondsusega abielupaari ning avalik-õigusliku asutuse ja Baden-Württembergi liidumaa alluvuses oleva Landeskreditbank Baden-Württembergi vahel.

3. Landeskreditbank annab taotluse korral Baden-Württembergi liidumaa pädeva asutuse poolt kehtestatud suuniste alusel laenu muuhulgas ka lapse sünni korral. Lapse sünni korral antavaid laene, mis on tänu liidumaa poolt eraldatud subsiidiumidele intressivabad, antakse seitsmeks aastaks kuni 8000 Saksa marga ulatuses ning seda summat on võimalik erandkorras suurendada kuni 12 000 Saksa margani. Nimetatud laene võib anda abielupaaridele ainult siis, kui vähemalt ühel abikaasast on Saksamaa kodakondsus ning perekonna sissetulek ei ületa teatud summat. Siseriikliku kohtu poolt esitatud teabe põhjal võeti lapse sünni puhul antavate laenude süsteem kasutusele selleks, et tõsta sündimust Saksamaa elanikkonna seas ja vähendada vabatahtlike abortide arvu.

4. Käesoleva juhtumi puhul taotlesid põhihagi hagejad, hr ja pr Reina laenu kaksikute sünni puhul. Landeskreditbank Baden-Württemberg lükkas nende taotluse tagasi kaalutlusel, et eespool nimetatud suuniste alusel võib laenu anda ainult juhul, kui vähemalt üks abikaasast on Saksamaa kodanik. Hagejad suunasid seejärel hagi edasi Verwaltungsgericht Stuttgartile, vaidlustades selle nõude vastavuse ühenduse õigusele.

5. Kuna Verwaltungsgericht Stuttgart asus seisukohale, et temapoolse otsuse tegemiseks on enne vaja Euroopa Kohtu otsust, suunas Verwaltungsgericht Stuttgart Euroopa Kohtule eelotsuse tegemiseks alljärgnevad küsimused.

”1. Kas nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse nr 1612/68 (töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires) (EÜT L 257, 19.10.1968, lk 457; EÜT eriväljaanne 05/01, lk 15) artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, nagu annaks see EMÜ kodanikele võrreldes Saksamaa kodanikega võrdsed alused juhul, kui avalik-õiguslik asutus annab vastavalt siseriiklikele haldusjuhistele ja ilma, et selle juurde kuuluks mingi juriidiline õigus, taotluse korral lapse sünni puhul intressivaba laenu abielupaaridele, kelle sissetulek ei ületa teatavat summat, eesmärgiga ära hoida finantsraskusi, leevendada neid või kõrvaldada need, ning kui sellise laenu suhtes annab Baden-Württembergi liidumaa riigieelarvest teatava aja järel eraldatud vahendite alusel asutusele abi võla teenindamiseks, et muuhulgas võidelda perekondade toetamise meetmete abil sündimuse vähendamise vastu Saksamaa Liitvabariigis ning vähendada vabatahtlike abortide arvu?

2. Kui ei kohaldata määruse (EMÜ) nr 1612/68 artikli 7 lõiget 2, siis kas tuleb 25. märtsi 1957. aasta Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artikli 7 lõiget 1 tõlgendada selliselt, nagu välistaks see eespool osutatud tingimuste korral diskrimineerimise teiste EMÜ kodanike ja Saksamaa kodanike vahel lapse sünni puhul antava laenu osas?”

Menetlus

6. Landeskreditbank on vaidlustanud eelotsuse tegemise taotluse suunamise vastuvõetavuse, kuna Verwaltungsgericht'i koosseis ei olnud asja kohtule suunamise ajal nõuetekohane. Asja kohtule suunamise ajal koosnes Verwaltungsgericht kolmest kutselisest kohtunikust, samas kui Saksa menetlusseadus näeb lisaks neile ette kahe kohtukaasistuja osalemise.

7. Seoses sellega on vaja meelde tuletada, et EMÜ asutamislepingu artikliga 177 antakse Euroopa Kohtule pädevus võtta vastu eelotsus ühenduse õigust käsitlevates küsimustes, mille on Euroopa Kohtule suunanud mõne liikmesriigi kohus. Nimetatud sätte kohaselt peab kohus selleks, et kinnitada oma pädevust, otsustama, kas talle liikmesriigi kohtu poolt suunatud asi on nõuetekohaselt edasi saadetud või mitte. Võttes siiski arvesse ülesannete jaotust Euroopa Kohtu ja liikmesriigi kohtu vahel, ei saa Euroopa Kohus otsustada, kas otsus, millega asi temale edasi suunati, võeti vastu kooskõlas liikmesriigi õigusaktidega, millega reguleeritakse kohtute töökorraldust ja menetlusi. Kohus on seetõttu seotud liikmesriigi kohtu otsusega, millega asi suunati edasi Euroopa Kohtule, kuivõrd seda otsust ei ole tühistatud siseriikliku õigusega ette nähtud õiguskaitsevahendiga.

8. Nendest kaalutlustest tuleneb, et kui liikmesriigi kohus annab asja EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel üle Euroopa Kohtule, on kohtul selle sätte alusel pädevus vastata tõstatatud küsimustele ilma, et oleks vaja kõigepealt kaaluda, kas otsus, millega asi Euroopa Kohtule suunati, võeti vastu kooskõlas kohtute töökorraldust ja menetlusi käsitlevate siseriikliku õiguse eeskirjadega.

Esimene küsimus

9. Oma esimeses küsimuses küsib liikmesriigi kohus põhimõtteliselt seda, kas nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse nr 1612/68 artikli 7 lõiget 2 käsitatakse tähendavat seda, et nimetatud sättes osutatud „sotsiaalse soodustuse” kontseptsioon hõlmab intressivabasid laene, mida avalik-õiguslik krediidasutus annab suuniste alusel ning riigipoolsel finantstoetusel lapse sünni puhul madala sissetulekuga peredele selleks, et soodustada sündimust.

10. Landeskreditbank kinnitab esiteks, et artikli 7 lõiget 2 ei ole võimalik kohaldada kõnealuste laenude suhtes, pidades silmas laenu andmise ja laenusaaaja töötajastaatuse vahelise seose puudumist ning põhjusel, et laenu andmisest keeldumine ei takista mitte mingil viisil töötajate liikumist ühenduse piirides.

11. Tuleb meelde tuletada, et määrusega nr 1612/68, mis võeti vastu muuhulgas vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 49 eesmärgiga saavutada töötajate liikumisvabadus, nähakse artikli 7 lõikes 1 ette, et töötajat, kes on mõne liikmesriigi kodanik, ei tohi teise liikmesriigi territooriumil tema kodakondsuse tõttu kohelda ükskõik milliste tööhõive- ja töötingimuste suhtes teisiti kui selle liikmesriigi kodanikest töötajaid. Sama artikli lõikes 2 lisatakse, et sellisel töötajal on samad sotsiaalsed- ja maksusoodustused kui selle riigi kodanikest töötajatel.

12. Nagu kohus on korduvalt väljendanud, viimati kohtuasjas 207/78: Even 31. mai 1979 tehtud otsuses (EKL, lk 2019), tuleneb nendest sätetest ning püstitatud eesmärgist, et soodustused, mis selle määрусega laienevad töötajatele, kes on teiste liikmesriikide kodanikud, on kõik need soodustused, mis sõltumata sellest, kas nad on seotud töölepinguga või mitte, antakse üldjuhul liikmesriigi kodanikest töötajatele eelkõige nende töötajastaatusest tulenevalt või seetõttu, et nad elavad selle liikmesriigi territooriumil, ning selle soodustuse laiendamine teiste liikmesriikide kodanike suhtes näib seetõttu olevat sobiv selleks, et hõlbustada nende liikumist ühenduse piires.

13. Seepärast vastavad liikmesriigi kohtu poolt osutatud lapse sünni puhul antavad laenu põhimõtteliselt kriteeriumile, mis võimaldab neid liigitada sotsiaalse soodustusena, mis antakse kõikide liikmesriikide töötajatele ilma igasuguse diskrimineerimiseta rahvuse pinnal, pidades eelkõige silmas nende eesmärki, milleks on leevendada madala sissetulekuga perede puhul lapse sünniga kaasnevat rahalist koormust.

14. Landescreditbank seisab sellele järeldusele vastu, väites, et lapse sünni puhul antavad kõnealused laenu jäävad väljapoole nn sotsiaalse soodustuse kontseptsiooni määрус nr 1612/68 artikli 7 lõike 2 tähenduses, kuna nimetatud soodustusi tehakse eelkõige rahvastikupoliitika kaalutlustel, et võidelda Saksamaa elanikkonna sündimuse kahanemise vastu. Seetõttu on tegemist poliitiliste õiguste valdkonnas vastu võetud meetmega, mis on tingimata seotud kodakondsusega ning mis sellest tulenevalt ei kuulu asutamislepingu artikli 48 ja järgnevate artiklite ning nende sätete rakendamiseks vastu võetud eeskirjade reguleerimisalasse.

15. Tuleks märkida, et kuna ühendusel ei ole pädevust rahvastikupoliitika valdkonnas, on liikmesriikidel põhimõtteliselt lubatud püüelda rahvastikupoliitika eesmärkide saavutamise poole isegi sotsiaalsete meetmete kaudu. See ei tähenda siiski, et ühendus ületab oma pädevust üksnes seetõttu, et tema pädevuse teostamine mõjutab selle poliitika kohaselt vastu võetud meetmeid. Järelikult ei saa selliseid lapse sünni puhul antavaid laenu käsitada olevat väljapool ühenduse isikute liikumisvabadust käsitlevaid õigusakte ja eelkõige määрус nr 1612/68 artikli 7 lõiget 2, hoolimata sellest, et neid soodustusi tehakse rahvastikupoliitika kaalutlustel.

16. Landescreditbank kinnitab lisaks, et kõnealused laenu on vabatahtlikud soodustused sel eesmärgil eraldatud eelarvevahendite raames, ning märgib sellest tulenevalt, et soodustuste tegemisega ei looda neile soodustustele mitte mingisugust õigust. Samamoodi on õige võtta arvesse tõsiasja, et paljud välismaalastest töötajad naasevad oma päritoluriiki enne, kui laenu tagasimaksmiseks ettenähtud aeg lõpeb, ning et sellega seatakse ohtu laenu tagasimaksmine.

17. Siiski tuleb märkida seoses sellega, et määрус artikli 7 lõikes 2 osutatud nn sotsiaalse soodustuse kontseptsioon ei hõlma mitte üksnes soodustuste andmist õiguse alusel, vaid ka diskretsiooni alusel. Viimasel juhul näeb võrdse kohtlemise põhimõtte ette, et soodustused oleksid kättesaadavad teiste liikmesriikide kodanikele samadel tingimustel kui need, mis kehtivad liikmesriigi enda kodanike suhtes, ning seda samade suuniste alusel kui need, mis reguleerivad laenu andmist liikmesriigi enda kodanikele.

18. Esimesele küsimusele tuleb seetõttu vastata, et nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse nr 1612/68 artikli 7 lõiget 2 tuleb käsitada tähendavat seda, et nimetatud sättes osutatud „sotsiaalse soodustuse” kontseptsioon hõlmab intressivabasisid laene, mida avalik-õiguslik krediidasutus annab suuniste alusel ning riigipoolsel finantstoetusel lapse sünni puhul madala sissetulekuga peredele selleks, et soodustada sündimust. Selliseid laene tuleb seetõttu anda teiste liikmesriikide töötajatele samadel tingimustel kui need, mis kehtivad liikmesriigi enda töötajate suhtes.

Teine küsimus

Kuna teine küsimus esitati ainult esimese küsimuse eitava vastuse korral, ei ole sellele vaja vastata.

Kohtukulud

19. Kohtule oma märkused esitanud Itaalia valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (KOLMAS KODA),

vastates küsimusele, mille Verwaltungsgericht Stuttgart esitas talle oma 17. veebruari 1981. aasta määrusega, otsustab:

Nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse nr 1612/68 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada tähendavat seda, et nimetatud sättes osutatud nn sotsiaalse soodustuse kontseptsioon hõlmab intressivabasisid laene, mida avalik-õiguslik krediidasutus annab suuniste alusel ning riigipoolsel finantstoetusel lapse sünni puhul madala sissetulekuga peredele selleks, et soodustada sündimust. Selliseid laene tuleb seetõttu anda teiste liikmesriikide töötajatele samadel tingimustel kui need, mis kehtivad liikmesriigi enda töötajate suhtes.

Touffait

Mackenzie Stuart

Everling

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. jaanuaril 1982. aastal Luxembourgis.

kohtusekretäri nimel

H. A. Rühl

A. Touffait

vanemametnik

kolmanda koja esimees